

MAGYAR GYÁRIPAR

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének lapja

LVIII. ÉVFOLYAM, 2018. 2. SZÁM

**Európai Bizottság:
fenntartható a növekedés**
6. oldal

**Kelemen Géza a
mesterséges intelligenciáról**
12. oldal

**Európai minimálbérek:
nyolcszoros különbség**
19. oldal

TARTALOM

FÓKUSZBAN

Magyar cégvezetők: Ambiciózus tervek és munkaerőhiány	3
Európai Bizottság: fenntartható Magyarország gazdasági erősödése	6
Általános derültség a magyar gazdaságirányítók között is	8

HAVI ELEMZÉS

Az Európai Unió stabilitása és a francia gazdaság kilátásai	9
---	---

MGYOSZ-HÍREK

MI, ami megváltoztatja a világot	12
TRUST ME: segítség, bizalmi alapon	16

EURÓPAI UNIÓ

Cselekvési terv a gazdaság „kizöldítésére”	18
A nők fizetése még mindig jelentősen elmarad a férfiakétól az Európai Unióban	18
A minimálbérekben nagyok a különbségek az EU-ban	19

KÖNYVJELZŐ

Beszélgetések Putyinnal	20
-------------------------------	----

**A MAGYAR GYÁRIPAR
az MGYOSZ hivatalos havilapja**

Kiadja a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége

Szerkesztő: Kocsi Ilona

Szerkesztőség:

1054 Budapest, Széchenyi rakpart 3.

Telefon: 06 (1) 474-2041

E-mail: mgyosz@mgyosz.hu

Internet: www.mgyosz.hu

Layout és képszerkesztés: Csávás Viktória

Hirdetésfelvétel: klajko@mgyosz.hu

Telefon: 06 (1) 474-2041

ISSN: 1219-6193

Vámos György

az Országos Kereskedelmi Szövetség főtitkára
(az OKSZ az MGYOSZ tagszervezete)

A duzzadó pénztárcák nyomják a költekezést is, de annak növekedési üteme nem szakadt el a gazdaságtól.

A munkaerőhiány túllőtte a béreket?

A munkaerő hiánya nagyot dobott a béreken, a keresetek növekedési üteme pedig le is körözte a gazdaságét. De mi lesz ebből?

2017-ben a bruttó reálkereset növekedése 10% volt, a gazdaságé pedig 4%. Ezek a mutatók egyértelműen azt jelzik, hogy a bérnövekmény nagyobb részét a munkaerőhiány dolgozta össze. A munkaerő piaca is piac, így ha kevesebb van belőle, felmegy az ára, pontosabban a bére.

A reálkeresetek és a gazdaság növekedési ütemeinek nagyságában 2015-ben fordult a kocka. Ettől kezdve a munkaerő hiánya szinte féktelen béremelésre kényszerítette a vállalkozásokat, már aki bírta a tempót. A keresetek a legutóbbi három esztendő mindegyikében nagyobb ütemben emelkedtek a gazdaságénál. 2015-2017 között pedig miközben a gazdaság teljesítménye együttesen 10%-kal emelkedett, a reálkeresetek növekedési üteme már 20% fölé kúszott.

A kereseteknek a gazdaság növekedésénél jóval nagyobb megugrása a versenyképesség, a termelékenység oldaláról kemény kényszerpálya is egyidejűleg, hiszen a termelői, ipari, vagy éppen a fogyasztói árakat csak úgy emelgetni nem lehet, a piac nem tapsol az áremelkedésért. A digitalizációs hullám nyomán pedig a technológiai fejlesztési kényszer is egyre erősebb. Mindkettő persze ugyanúgy pénzbe kerül, így együtt már nem is kevésbe, ráadásul bármelyik hiánya lemaradáshoz, leszakadáshoz vezet.

A boltos piacon például 2-3 ezer bolt ezért zár be végleg évente, ennyivel csökken már hosszú ideje a kiskereskedelmi értékesítőhelyek száma. Ki térben, ki technológiában, ki egyikben sem bírja a versenyt.

Elhangzik sokszor, hogy a digitalizáció elsöpri a munkahelyek egy részét, jönnek a robotmegoldások. Létezik már eladó nélküli bolt, önkiszolgáló pénztár is, és igaz, kevesebb ember kell ezekhez. De a digitalizációs váltás sem olcsó és nem is megy egyik pillanatról a másikra. Ráadásul a digitalizációs világ webáruháza nem söpri el teljesen a hagyományos boltokat, a legújabb stratégiai modellek éppen az együttélésre irányulnak. Tehát kell pénz bére is, fejlesztésre is, de minél kisebb egy vállalkozás, annál kevesebbre futja.

A duzzadó pénztárcák persze nyomják a költekezést is, de annak növekedési üteme nem szakadt el a gazdaságtól, legalábbis nagyságrendjét tekintve. 2017-ben a 4%-os GDP növekedés mellett a háztartások fogyasztási kiadása 4,7%-kal nőtt, ezen belül a legnagyobb szeletét jelentő bolti költekezés is pontosan ugyanennyivel. Ez persze nem kevés. A GDP növekedésének pedig egyik pedálja a családok költekezése. 2017-ben a háztartások fogyasztási kiadásának értéke 18 ezer milliárd forint volt, a bolti kiskereskedelemé pedig 10 ezer milliárddal több. És a boltbezárás előreláthatóan 2018-ban is folytatódik.

MAGYAR CÉGVEZETŐK: AMBICIÓZUS TERVEK ÉS MUNKAERŐHIÁNY

A magyarországi vezérigazgatóknak továbbra is Németország az elsődleges célpiac, miközben Románia a második helyre került. Ambiciózus növekedési tervekkel készülnek a közeljövőre, ennek azonban számos akadályát is látják, például a munkavállalók hiányában, demográfiai jellemzőik változásában. A felmérés partnere most is az MGYOSZ volt.

A PwC Magyarország munkatársai hetedik alkalommal kérdezték meg és összegezték a hazai vállalatvezetők véleményét, partnerségben a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségével (MGYOSZ). A magyar kutatással párhuzamosan a PwC világszerte közel 1300 vállalatvezetővel készített interjút.

A megkérdezett hazai vezérigazgatók fele tervez szervezeti növekedést és költségcsökkentést is a következő tizenkét hónapban, és minimálisan, de nőtt azok száma, akik vállalkozókkal vagy start-upokkal terveznek együttműködni.

Az első számú vezetők 89%-a bízik abban, hogy növelni tudja saját cége bevételeit (ez változatlan az egy évvel korábbihoz képest), a magyar gazdaság megítélése sem változott számottevően, a világgazdasági kilátásokkal kapcsolatos optimizmus viszont még a tavalyihoz képest is fokozódott (39-ről 47 százalékra).

„Világszerte nehéz évük volt tavaly a döntéshozóknak. Az év elején inkább a kockázatok látszódtak, de így utólag úgy tűnik: 2017 a stabilizálódásról szólt a világgazdaságban. Az Egyesült Államok és Kína tovább erősödött, az orosz és a brazil gazdaság lassan magára talált. A Brexit nyomán az eurózóna jövőjét érintő aggodalmak is csitulni látszanak. Tavaly a várakozások még a kockázatokból fogantak, a vezérigazgatók idén már megalapozottabban lehettek optimisták a világgazdasági kilátásokat illetően itthon és globálisan is. Aligha

kívánhatok mást, mint hogy folytatódjék a derűlátás és legyen végre egy nyugodt, kiszámítható évük a vállalatok vezetőinek” – mondta Nick Kós, a PwC Magyarország vezérigazgatója.

MERRE FORDULNAK A VEZETŐK?

A vezérigazgatók körében készített kutatásból kiderül, hogy a legfontosabb külföldi piac továbbra is Németország, idén már minden második hazai vállalatot érint ez a kötődés. A „dobogón” viszont helyet cserélt Románia és az Egyesült Államok (Románia előrelépett a második helyre). A legnagyobb terepvesztést Oroszország szenvedte el a magyar döntéshozók körében. A Brexit körüli bizonytalanságok ellenére azonban az Egyesült Királyság szerepe nem csökkent sem itthon, sem a világban. Világszerte a megkérdezett vezérigazgatók válaszai alapján az USA visszaszerezte globális első helyét és meg is erősítette előnyét Kínával szemben

A magyarországi cégek számára hagyományosan Németország a legjelentősebb külföldi és célország. Románia lassabb ütemű, de szintén folyamatos térnyerésének hajtóerői a földrajzi közelség mellett a magyar kisebbségen keresztüli könnyebb kapcsolatépítés lehet, valamint a piac mérete, ami duplája a hazáinak – kommentálta a kutatás eredményeit Urbán László közgazdász.

MELYEK A LEGNAGYOBB KIHÍVÁSOK?

Míg a világ vállalatvezetői idén – a davosi világgazdasági fórumon bemutatott felmérésben – leginkább globális, az üzleti tényezőknél túlmutató veszélyforrásokat jelöltek meg fő aggodalmaknak, addig a magyarországi döntéshozók legfontosabb problémái lokálisak és leginkább csak a munkavállalókkal kapcsolatosak.

Világszerte a veszélyforrások között a legnagyobb növekedés a terrorizmus és a klímaváltozás esetében látható, e két tényező súlya 20 százalékpontot emelkedett tavaly óta.

Magyarországon a munkavállalók hiánya, demográfiai jellemzők változása, illetve az alkalmazásukra kirótt vállalati terhek növekedése jelentik a legnagyobb kihívást a vezérigazgatók számára, a globális problémák súlya jelentősen visszaesett.

„Évek óta 50% feletti azoknak a vezérigazgatóknak az aránya, akik növelni szeretnék munkavállalók létszámát. Ezzel együtt pedig az egyik legnagyobb kihívás, hogy milyen HR-stratégiával és honnan tudják ezt megtenni. A megkérdezett vezetők felismerték, hogy a sikeres toborzás alapfeltétele, hogy a szervezet maga vonzó legyen a munkavállalók szemében. Ennek eredménye, hogy ma

már a munkahely sok esetben egyfajta iskolaként készíti fel dolgozóit a jövőben megkövetelt rugalmasságra. A megkérdezettek 90%-a állította például, hogy az ún. soft skill-eket, mint például csapatmunka, kommunikáció is fejleszteni kell a digitális készségek mellett” – hangsúlyozta Mekler Anita, a PwC Magyarország adó- és jogi tanácsadási üzletágának cégtársa.

A felmérés során az első számú döntéshozók vezetői kihívásairól is beszámoltak: a megkérdezettek közel 60%-a mondta azt, hogy egyre növekvő nyomást tapasztal arra vonatkozóan, hogy minél rövidebb idő alatt kell elérni a kitűzött üzleti célokat. A személyes felelősség kapcsán szintén megfogalmazták aggályait: a megkérdezettek 37%-a érzi úgy, hogy egyre nagyobb nyomás nehezedik rá a vállalat által elkövetett esetleges szabályszegések miatt.

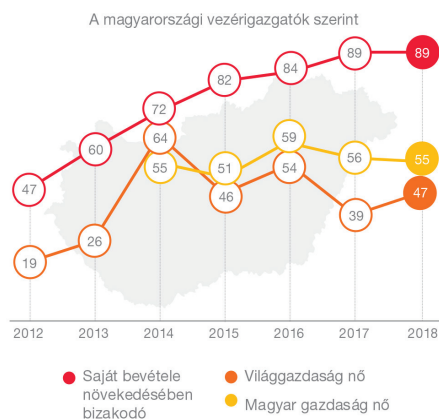
A 165 megkérdezett magyarországi vállalatvezető által a kormányzattól elvárt legfőbb prioritások között szintén fókuszba kerültek a munkavállalókkal kapcsolatos elemek. A vállalatvezetők üdvözölnék a képzett munkaerő rendelkezésre állását; a világosan érthető, stabil és hatékony adórendszert; illetve a munkaerő egészségi állapotának biztosítását is.

A FELMÉRÉS MÓDSZERTANA

A magyarországi felmérés személyes adatfelvétellel készült, amelynek keretében a PwC szakemberei 2017 októbere és decembere között 165 hazai vállalat vezérigazgatójával készítettek interjút.

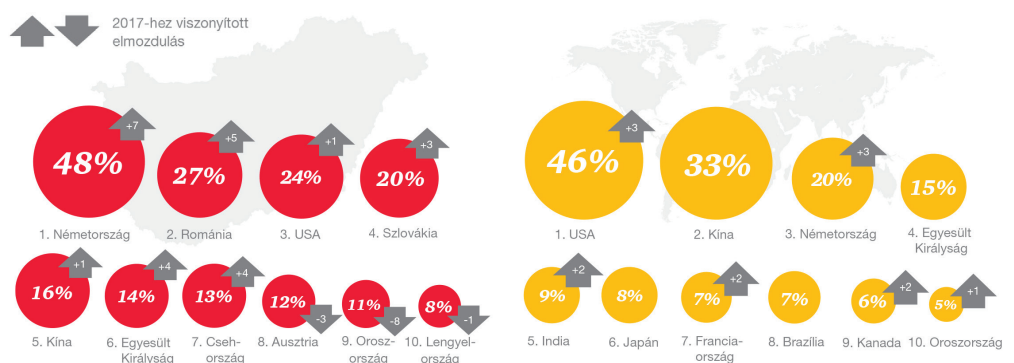
Az interjúk folyamán a kvantitatív adatokat kérdőívek segítségével rögzítették. A felmérés készítése során a PwC iparági csoportjai szerint meghatározott, a következő ágazatokban tevékenykedő cégeket kérdezték meg: autóipar, gyógyszer- és egészségipar, energetika, kiskereskedelmi és fogyasztóipar, pénzügyi szolgáltatók, technológia-, infokommunikáció- és szórakoztatóipar, illetve gyáripari termelés.

Optimizmus forrása

Piaci realitások és vonzerők

Cége helyi növekedési kilátásait illetően mely országokat tartaná – a sajátján kívül – a legfontosabbnak a következő egy évben?

Veszélyforrások itthon és világszerte

Milyen mértékben tart az alábbi tényezőktől? (azok aránya, akik az adott tényezőtől tartanak)

A FELMÉRÉS CÉLJA:

A PwC Magyarországi Vezérigazgatói Felmérését hetedik alkalommal készítették el, amelynek alapját a PwC Globális Vezérigazgatói Felmérés adja. A kutatást azzal a céllal végzik, hogy a globális felméréssel párhuzamosan a magyar felső vezetők véleményéről, iparágukkal kapcsolatos várakozásairól és növekedési lehetőségeiről is átfogóbb képet kapjunk.

A VÁLLALATOK ÉLETÉT FELFORGATÓ TÉNYEZŐK

Markánsan megváltozott a vezérigazgatók véleménye, amikor a hirtelen bekövetkező, a piacot átalakító – azaz diszruptív – tényezőkről kérdezték őket. 2014-ben még az iparági szabályozás és az ügyfelek viselkedésének megváltozása tűnt a legkevésbé kiszámítható faktoroknak. Mára már a többség a technológiai változásokat tartja a leginkább felforgatóknak, és minden második vezérigazgató továbbra is tart a versenytársak számának hirtelen növekedésétől, illetve az elosztási csatornák vagy az ügyfelek viselkedésének változásától.

A SZAKADÉKOT CSÖKKENTŐ ÉS NÖVELŐ GLOBALIZÁCIÓ

A globalizáció legfőbb érdemei közé az erőforrások szabad globális piacának megteremtését és az internet általános elérhetőségét sorolják az első számú vezetők. A folyamat eddig legkevésbé a társadalmi egyenlőtlenségek újratermelését segítette megakadályozni, és szintén a lista végén szerepel a méltányos és hatékony adózási rendszerek világszintű létrejöttétől.

„A globalizáció pozitív és negatív hatásai ma már az élet minden területén érvényesülnek, a gazdaság esetében pedig még erőteljesebben megmutatkoznak. A globalizáció hozzájárul többek között a tőke, a munkaerő, az áruk és az információ hatékonyabb áramlásához, az infrastruktúra, az adatvédelem és a szolgáltatások fejlődéséhez. Kétségtelen

azonban, hogy a globalizáció negatív hatásai is érvényesülnek a gazdaságban: egyre nehezebb például megtalálni az egyensúlyt a nyílt globális piaci verseny és a nemzethatáron belüli zártabb szabályozások között” – mondta Dr. Futó Péter, a Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetségének elnöke.

A VEZÉRIGAZGATÓK ÉLETE

A vezetők arról is beszámoltak, hogy az egyre inkább digitalizálódó üzleti világban hogyan változtak mindennapjaik. A vezérigazgatók közel fele (48%) mondta, hogy változott a munkarendje a három évvel korábbihoz képest. Közülük 77% végez több feladatot digitálisan, 62% többször dolgozik a munkahelyétől távol és 46% mondta, hogy kevesebb utat bonyolít munkaügyben. Bár ebből látszik, hogy a rugalmas munkavégzés a döntéshozók körében is terjed, a megkérdezettek kevesebb mint 14%-a tudott több szabadságot kivenni az utóbbi években.

A felmérés azt is vizsgálta, hogy milyen az igazgatók viszonya a közösségi médiához, használják-e és ha igen, milyen célból. 66%-uk azt mondta, hogy saját maga kezeli a közösségimédia-fiókjait; a válaszadók háromnegyede rendelkezik LinkedIn-profilal, 61% facebookozik és jelenleg csupán 29%-nak „terepe” az Instagram, fotó- és élménymegosztó felület.

PwC

Európai Bizottság: fenntartható Magyarország gazdasági erősödése

Magyarország gazdasága folyamatosan erősödött a 2008-as pénzügyi válság óta, ami megteremti a lehetőségét annak, hogy a növekedés fenntartható legyen az elkövetkező évtizedben – közölte az Európai Bizottság a 2018-as európai szemeszter március 7-én közzétett téli jelentésében. Hangsúlyozzák ugyanakkor: az intézményi környezet gyenge, s a korrupcióellenes intézkedésekben is csak korlátozott volt a haladás, s bírálták az oktatást és az egészségügyet, mondván, nem támogatja eléggé a humántőke fejlesztését. Az európai gazdaság kilátásai összességében biztatóak.

MAGYAR GAZDASÁG: REKORD A FOGLALKOZTATÁSBAN

Az uniós bizottság éves növekedési jelentésében hangsúlyozta, hogy Magyarország sebezhetősége jelentősen csökkent. Becslések szerint a hazai össztermék a támogató külső környezet és az alkalmazkodó belpolitika eredményeként növekedett, a háztartások fogyasztását a kétszámjegyű bérnövekedés erősítette. Az uniós támogatásoknak köszönhetően a befektetések lendületet vettek. Az exportnövekedés tükrözte a globális fejleményeket. Az infláció emelkedett és közeledett a jegybanki célszámokhoz. 2018-ban a növekedés várhatóan erős marad a támogató környezet következtében – közölte a bizottság.

A jelentés szerint Magyarország a foglalkoztatás terén rekordot ért el. A gazdasági fellendülés hajtóereje mellett a szakpolitikai intézkedések szintén segítettek a munkaerő-piaci

helyzet javításában. A határokon átnyúló munkaerő-vándorlás és a kedvezőtlen demográfiai tendenciák azonban csökkentették a munkaerő-kínálatot, különösen a szakképzett munkavállalók körében. A munkanélküliségi ráta 2017-ben az elmúlt évek legalacsonyabb szintjére esett vissza, bizonyos területeken pedig munkaerőhiány alakult ki.

A jelentős belföldi kereslet ellenére a költségvetési hiány a GDP 1,9 százalékos 2016-ban regisztrált szintjéről 2018-ban körülbelül 2,5 százalékra emelkedik. Az államadósság GDP-hez viszonyított aránya fokozatosan csökken, és a magas nominális GDP-növekedésnek köszönhetően a következő két évben is ezen a pályán marad. A jövőbeli költségvetési kiigazítások hiányában azonban ez a kedvező tendencia középtávon kockázatos lehet – tették hozzá.

Az uniós tagállamok gazdasági és szociális helyzetéről készített éves

elemzés Magyarországgal kapcsolatban megjegyezte ugyanakkor, hogy korlátozott előrelépést tett az uniós bizottság 2017-es ország specifikus ajánlásainak megvalósítása terén. Az ország gazdasági felzárkózását hátráltathatják az intézményi környezet gyengeségei bizonyos területeken - közölték. Némi előrelépés történt az alacsony jövedelműek adóterheinek csökkentése terén, de kevésbé sikerült csökkenteni az adórendszer bonyolultságát. Kisebb fejlődés van a közbeszerzések átláthatóságában is, de a korrupcióellenes intézkedések megerősítésében korlátozott volt a haladás és ugyanez mondható el a szolgáltatások szabályozási környezetének javításáról is. Mint írták, javult a közmunkaprogram is, azonban korlátozott volt a hátrányos helyzetű csoportok – különösen a romák – részvételének növelése az oktatásban. Az oktatási és az egészségügyi rendszer nem támogatja eléggé a humántőke fejlesztését, különösen az alapkészségek elsajátítása, a társadalmi-gazdasági háttérnek a tanulmányi eredményekre gyakorolt hatása vagy az egészségügyi ellátás egyenetlen minősége és hozzáférhetősége szempontjából.

A foglalkoztatáspolitikai előtt álló feladatok között említették a munkaerő-tartalékok gyors mozgósítását a. Az uniós bizottság szerint a szegénységgel kapcsolatos mutatók összességében javultak, de a kiszolgáltatott csoportok továbbra is magas szegénységi kockázatnak vannak kitéve.

EURÓPAI GAZDASÁG: GYORS NÖVEKEDÉS

Az európai gazdaság gyors ütemben bővül, és a kedvező gazdasági kilátások mellett a munkaerő-piaci és a szociális helyzet is javul – közölte az Európai Bizottság. Éves áttekintésében megállapította, hogy a gazdaság ütemének gyors fejlődése az elmúlt évek tagállami reformjainak köszönhető, és a változások további lehetőségeket nyitnak meg az uniós gazdaságok és társadalmak ellenálló-képességének erősítésére.

A fellendülés előnyeiből azonban nem részesül mindenki egyenlően a társadalmon belül, és egyes tagállamokban strukturális hiányosságok akadályozzák a növekedést és a konvergenciát. Az uniós országoknak ezért a

IPARI TERMELÉS: 6,9 SZÁZALÉKOS NÖVEKEDÉS JANUÁRBAN

A KSH első becslése alapján az ipari termelés volumene 6,9 százalékkal meghaladta januárban az egy évvel korábbit, a munkanaphatástól megtisztított adatok alapján a termelés 6,7 százalékkal nőtt. A szezonálisan és munkanaptényezővel kiigazított ipari kibocsátás 1,5 százalékkal nőtt januárban az előző hónapéhoz képest. A meghatározó súlyú ágazatok közül jelentősen bővült az élelmiszeripar, főként a húsvétra készülő húsipar húzta. A járműgyártás és az elektronikai ipar átlag körül nőtt januárban.

Tizenegy országban egyensúly-hiány

Tavaly novemberben a bizottság 12 tagállamra vonatkozóan indított részletes vizsgálatot annak feltárása érdekében, hogy vajon makrogazdasági egyensúlyhiánnyal küzdenek-e, illetve azért, hogy felmérje azok súlyosságát. A bizottság megállapította, hogy a vizsgált 12 tagállam közül 11 küzd egyensúlyhiánnyal vagy túlzott egyensúlyhiánnyal. Horvátország, Ciprus és Olaszország esetében túlzott makrogazdasági egyensúlyhiány áll fenn. Bulgáriában, Franciaországban, Németországban, Írországon, Hollandiában, Portugáliában, Spanyolországban és Svédországban makrogazdasági egyensúlyhiány tapasztalható. Bulgária, Franciaország és Portugália esetében ez a tavalyi túlzott egyensúlyhiányhoz képest enyhülést jelent. Szlovénia pedig már nem küzd makrogazdasági egyensúlyhiánnyal. Bulgária és Portugália esetében a bizottság hangsúlyozta, hogy a makrogazdasági egyensúlyhiány fenntartható korrekciója érdekében további erőfeszítésekre van szükség.

mostani lendületet kihasználva tovább kell erősíteniük gazdaságaik alapjait – közölte a bizottság.

Valdis Dombrovskis, az Európai Bizottság alelnöke, euróért és szociális párbeszédért felelős biztos szerint azok az erős gazdaságok, amelyek még a jó időkben is folyamatosan hiányosságok orvoslásán dolgoznak. Most, hogy Európa gazdasága elérte az elmúlt évtized legnagyobb ütemű növekedését, épp ilyen stratégiára van szükség uniós és tagállami szinten egyaránt – húzta alá.

Pierre Moscovici, a gazdasági és pénzügyekért, valamint az adó- és vámügyért felelős biztos elmondta, az Európai Bizottság szerint az egyensúlyhiányok a megkezdett reformoknak és a gazdasági fellendülésnek köszönhetően javulnak. A 2008-as gazdasági válság óta csökkent az eljárás alá tartozó országok száma, és a megtett haladás eredményeképpen Bulgária, Franciaország, Portugália és Szlovénia kedvezőbb besorolásba kerülhetett. Ennél azonban még több erőfeszítésre van szükség valamennyi országban – tette hozzá.

Mint elmondta, az európai szemeszter 2011-es elindítása óta a tagállamok a legnagyobb haladást a pénzügyi szolgáltatások, a fiskális politika és a költségvetési irányítás terén érték el. Jelentős előrelépés történt a forráshoz jutás, a foglalkoztatás védelmére irányuló jogszabályok és a munkaszerződések vonatkozó keretek kérdésében is. Arról tájékoztattott, hogy a bizottság elfogadta a strukturálisreform-támogató programmal kapcsolatos 2018-as munkaprogramot is, amely támogatást nyújt a tagállamoknak a reformok végrehajtásához.

Az európai szemeszter szociális dimenziója idén tovább gazdagodott a szociális jogok európai pillére prioritásainak beépítésével. Megállapítást nyert, hogy egyes tagállamokban foglalkoztatási különbség, a magas munkaerő-piaci szegmentáció és a dolgozói szegénység kockázata, a szociális transferek csekély hatása a szegénység csökkentésére, a lassú ütemű bérnövekedés és az eredménytelen szociális párbeszéd.

Az országjelentések a korábbi évekhez hasonlóan a főbb gazdasági és szociális kihívások kezelése és az országspecifikus ajánlások végrehajtása terén tett tagállami előrelépéseket értékelik.

MTI

ÁLTALÁNOS DERŰLÁTÁS A MAGYAR GAZDASÁGIRÁNYÍTÓK KÖZÖTT IS

Idén is megtartották a szokásos Gazdasági évindító elnevezésű rendezvényt, ahol mind a nemzetgazdasági miniszter, Varga Mihály, mind a Magyar Nemzeti Bank elnöke ambiciózus célokat fogalmazott meg a következő évekre.

VARGA MIHÁLY nemzetgazdasági miniszter szerint 2020-ra deficit nélküli pénzforgalmi egyenleget tervez a kormány a költségvetésben, emellett az uniós átlagot meghaladó gazdasági növekedést kell elérni 2018-2022 között – tudósít az MTI. Varga Mihály a Gazdasági évindító rendezvényén a legfontosabb célok között említette, hogy az államadósság szintje 2022-re 60 százalék alatt legyen a GDP-hez mérten. A miniszter kiemelte, szeretnék elérni, hogy 2022-re a bérekre rakódó közterhek a régiós szint alá csökkenjenek, a foglalkoztatásban 2020-ra a korábbi egymillió új munkahelyre vonatkozó ígéreteknek megfelelően további 250-300 ezer új munkahelyet kell teremteni. A vállalati szakmunkásképző-helyeken 2022-ig a tanulói szerződések számát 53 ezerről 75 ezer fölé kell emelni. A nemzetgazdasági miniszter szerint 2013-tól az ország növekedési pályára állt, az ország külső pénzügyi pozíciója 2010 óta pozitív.

Varga Mihály az elmúlt évek eredményének mondta, hogy 72 százalékra csökkent az államadósság GDP-hez mért aránya, ennek jelentőségét a nemzetközi hitelminősítők is egyre inkább elismerik. A nemzetközi pénzpiacokon ennek eredményeként a magyar állampapírok hozama már ki-

sebb, mint a velünk versenytárs Lengyelországé – mutatott rá a nemzetgazdasági miniszter. Varga Mihály jelentős eredmények mondta, hogy míg 2010-ben 3,7 millió foglalkoztatott volt az országban, ma már 4,4 millióan dolgoznak

Varga Mihály: 2020-ra további 250-300 ezer új munkahely kell

Magyarországon, a munkanélküliségi ráta pedig a 2010-es 12 százalékról 3,8 százalékra csökkent. A következő évek feladatai közé sorolta, hogy a Nemzeti Adó- és Vámhivatalnak két év múlt papír nélküli intézménnyé kell válnia. A jövőben Varga Mihály szerint el kell érni azt is, hogy a magyar vállalatok közül három-öt olyan cég legyen, amelynek brandje a nemzetközi gazdaságban is elismert márkává válik, például a buszgyártást, az orvosi műszergyártást nevezte meg olyan ágazatnak, ahonnan nemzetközileg is elismert cégek is kiemelkedhetnek.

MATOLCSY GYÖRGY jegybankelnök az MKIK-rendezvényen azt elemezte, hogy a következő években az országnak felzárkózási fordulatra van szüksége, meg kell valósítani, hogy 2030-ra az ország fejlettségi szintje elérje az európai uniós

Matolcsy György: felzárkózási fordulat szükséges

átlagot, 2050-re pedig az akkori osztrák fejlettségi szintet – idézi az MTI a jegybankelnököt. Az MNB elnöke szerint 2010 óta az ország tizenkét sikeres fordulatot hajtott végre, köztük gazdaságpolitikai, monetáris politikai és munkaerő-piaci fordulatot. Kiemelte: a monetáris politikai fordulat révén jelentősen csökkent az országban a kamatok mértéke, az állampapírok hozamszintje, ennek hatásaként a központi költségvetés a kamatkidadásokban 2015-ben mintegy 500 milliárd forintot, 2017-ben 600 milliárd forintot takarított meg, az idén pedig

várhatóan 750 milliárd forintot spórolhat a büdzsé.

Matolcsy György kiemelte, a következő években a felzárkózási folyamat részeként az országnak fenn kell tartani a tudásintenzív növekedési pályát, de egyre inkább a tőkeintenzív növekedést is meg kell valósítania. Hangsúlyozta, hogy továbbra is fegyelmezett fiskális politikát kell folytatni. A kihívások között említette, hogy számolni kell a különböző társadalmi csapdákkal, így azzal, hogy esetleg az ország „demográfiai csapdába kerülhet”, és továbbra is megmarad a munkaerőhiány, ugyanis az egész világon jellemző a képzett munkaerő hiánya. Arra is felhívta a figyelmet, hogy az ország bruttó hazai terméke és a nemzeti jövedelem (a GDP és a GNI) között napjainkban mintegy 4-5 százalékos rés van, ezt a versenyképességi fordulat alatt meg kell szüntetni.

Matolcsy György szerint az ország versenyképességét erősítené, ha a lakosságban a „pénzről való gondolkodás” megváltozna, és az új gondolkodás részeként az emberek értékelnék a gazdagságot, a profitot, a gazdasági sikert. Ehhez természetesen el kell érni, hogy versenyképes pénzügyi rendszerrel, versengő bankokkal rendelkezzen az ország – emelte ki a jegybank elnöke.

AZ EURÓPAI UNIÓ STABILITÁSA ÉS A FRANCIA GAZDASÁG KILÁTÁSAI

Az Unió második legnagyobb gazdaságának kilátásai kulcsfontosságú szerepet játszanak a közösség stabilitásában. A francia adatok arra utalnak, hogy az euro zóna létrehozása óta 2005-2006-ra kiderült: a francia gazdaság szereplői általában gyengébben teljesítenek, mint a világelső között számon tartott holland és német vállalkozások. Vajon miért?

A FRANCIA külkereskedelmi mérleg tartósan, egyre növekvő mértékben negatívává vált, amelyet eddig ellensúlyozott az ország kiemelkedő turisztikai iparága. Európában, az éppen kilépő Egyesült Királyság kivételével, minden jelentős partnerországgal egyenlegében deficitet folytat. Az utóbbi években 80 millió főt meghaladó beutazó számot regisztráltak, amellyel stabilan vezeti a világranglistát. A magas áru-és szolgáltatásdeficit ellenére ezért a folyó fizetési mérleg évek óta mindössze 1% körüli negatív egyenleget mutat.

A MAGÁNYOS ORSZÁG

Franciaország az Európai Unió meghatározó gazdaságaival összehasonlítva „magányos” ország, egyelemű halmazt alkot: makrogazdasági mutatói és versenyképessége nem éri el a legjobb németajkú és skandináv országcsoporthoz, messze meghaladja azonban a mediterrán gazdaságok teljesítményét.

A 2017 tavaszán lezajlott francia elnökválasztás elnökjelölti programjai kifejezték a választók egy részének frusztráltságát. Marine Le Pen mellett a szélsőbaloldali jelölt is az Unióból való kilépés lebegtetésével, vagy legalábbis a feltételek újratárgyalásával (is) kampányolt. A két tábor jelöltje az elnökválasztás első fordulójában együttesen mintegy 40%-nyi szavazatot kapott. A választók tartós Unió iránti elkötelezettsége feltehetően csak akkor tartható fenn, ha a gazdaság kilátásai tartósan javulnak. A német-francia tandem gazdasági erejükre is támaszkodó partnersége megbomlani látszik. A hosszú távú

stabilitás záloga a kiegyensúlyozottság, amelyet az elmúlt évtized tendenciái nem támasztanak alá. Miközben Franciaország katonapolitikai jelentősége Európában vitathatatlan, hosszú távon annak fenntartására megalapozott finanszírozást kizárólag egy jobb gazdasági teljesítmény biztosít. Minden jel arra mutat, hogy Macron elnök és az új kormány tisztában van az ország törékeny gazdasági kilátásaival.

VERSENYKÉPESSÉG: FRANCIAORSZÁG KÖZÉPSŐ STÁTUSZBAN

A Világgaazdasági Fórum versenyképességi jelentése a főáramú logikát követi, amelyben a vállalkozások szabadsága és az állami szabályozás alacsony költségei preferáltak, persze erős piaci versenyintenzitással, fejlett pénz-és hitelpiacokkal, erős innovációval. Az adósságszinteknek nincs kiemelt jelentősége. Az Unió országai közül az élmezőnyben a skandinávok, Németország és Hollandia foglalják el, a közéjük beékelődő Egyesült Királysággal, a 4-11. helyeket, miközben Görögország a 87., Olaszország a 43. Spanyolország a 34. helyen áll. Ez a nagy távolság az elmúlt évek adatai alapján tartósnak bizonyult. A devizaövezet elmúlt 5 évben folytatott ultra-laza monetáris politikája sem tudott ezen érdemben változtatni.

Franciaország és Belgium változatlanul valamilyen középső státust foglal el, bár egyelőre közelebb állnak az élenjáró „északi” országokhoz. A közép-kelet-európai volt szocialista blokk legjobban teljesítő szereplői már megelőzték Dél-Európát, és közelítenek Franciaországhoz: az észtek a 29-ek, a csehek a 31-ek. A visegrádi

CSÖKKENT A MUNKANÉLKÜLISÉG

A munkanélküliség 9 százaléka alá csökkent Franciaországban tavaly az utolsó negyedévben, a mutató 2009 óta nem volt ilyen alacsony - derül ki a francia statisztikai hivatal (INSEE) MTI által közölt jelentéséből. Franciaország tengere menti területein 8,9, míg az anyaországban jelenleg 8,6 százalékos a munkanélküliségi ráta, ami egy év alatt több mint egyszázalékos csökkenést jelent. Emmanuel Macron államfő megválasztásakor azt ígérte, hogy öt éves mandátuma végére 7 százalékra csökkenti a munkanélküliséget, amely egy évtizede stagnált 10 százalék körül.

csoportban Szlovákia és Magyarország egyre inkább elmarad a másik két tagországtól.

Jellemző egyébként, hogy amíg a dél-európai országokban az egészségügyet és a közoktatást felölelő pillér teljesít jobban, addig az adósságszintre, és az inflációra fókuszáló makro-ökonomiai blokkban a kelet-európaiak már egyértelműen jobban állnak. Az intézményrendszer minőségében, amely jelentős részben a kormányzatok magatartásához és teljesítményéhez kötődik, nincs szignifikáns, a szuverének összeített helyezéséhez nem kötődő, csoportspecifikus eltérés. A negatív kivétel Olaszország és Magyarország, és kisebb mértékben Lengyelország. Franciaország ebben is középen helyezkedik el.

A FRANCIA GAZDASÁG GYENGESÉGEI

A magas államadósság és a magas költségvetési deficit évek óta probléma. A 95% feletti GDP-hez mért adósságráta magas, igaz a háztartások hitelszintje jóval mérsékeltebb, mint az angolszász, vagy a skandináv országoké. A deficit, az ultra alacsony kamatkörnyezet és a javuló konjunktúra mellett kifejezetten magas, bár alacsonyabb a vártnál, és 2017-ben valószínűleg, 10 év elteltével újra, a GDP 3%-a alatt marad. A francia állam az újraelosztás mértékét tekintve alaposan túlterjeszkedett. Az OECD 2017 szeptemberében publikált országspecifikus tanulmánya rámutat, hogy:

- a francia államháztartás kiadásai meghaladták 2016-ban a GDP 56%-át, amellyel első az Unióban, megelőzve a tradicionálisan magas szinten központosító skandináv országokat is, és ez az érték 12%-kal magasabb mint Németországé;
- a közalkalmazottak fizetési kiadásai, és a nyugdíjakra fordított kiadások 4%-kal haladják meg a tanulmányban példaként felhozott német és svéd GDP arányos költség szintet;

- az általában véve magas adóterhelés, a társasági nyereségadó Európában a legmagasabb, a személyi jövedelemadó adókulcsai, valamint a teljes bérköltség és a nettó bér hányadosát kifejező adóék szintje egyaránt magas, miközben a bevételekhez való hozzájárulásuk relatív mértéke alacsonyabb az OECD átlagánál;
- az effektív nyugdíjkorhatár az Európai Unióban a legalacsonyabb;
- a fiatalok (15-29 éves korosztály) munkanélkülisége, ha nem is éri el az elképesztő görög-spanyol-olasz szintet, a maga 16-17%-val társadalmi feszültségek forrása.

További gyengeség a francia exportteljesítmény ágazati koncentrátsága. A közlekedési eszközök exportja, beleértve a sikeres Airbus projekt által dominált repülőgépipart is, a luxus iparágak, és az élelmiszeripar határozzák meg az exportteljesítményt. A globális növekedésben húzóágazatok szerepét játszó informatikai és a biotechnológiai iparág az ország méretéhez és fejlettségéhez képest nem bír megfelelő jelentőséggel. A francia gazdaság globális brandjai a gazdaság méretéhez képest szektorális szempontból nem szélesen diverzifikáltak.

AZ ÚJ ADMINISZTRÁCIÓ GAZDASÁGI STRATÉGIÁJA

A központosítás mértéke fenntarthatatlan. A deficit mérséklése irányába vezető utat a francia kormányzat elsősorban egy barátságosabb befektetői környezetben látja, amelyben egy már 2017-ben életbe lépő alacsonyabb, jelenleg az 50 milliárd eurós árbevétel meghaladó cégekre 28%-os társasági adó mellé a személyi jövedelemadó felső kulcsánál lényegesen mérsékeltebb, a jövedelem összegétől független, 30%-os

A MEGHATÁROZÓ EURÓPAI GAZDASÁGOK, ÉS NÉHÁNY KÖZÉP-EURÓPAI ORSZÁG HELYEZÉSE A VILÁGGAZDASÁGI FÓRUM 2017-2018-AS RANGSORÁBAN, ÉS A FONTOS PILLÉREKBE

	Összesített helyezés	Intézmények	Makro- gazdasági mutatók	Egészség- ügy és közoktatás	Pénz- piacok fejlettsége	Inno- váció
Hollandia	4.	7	14	4	28	6
Németország	5.	21	12	13	12	5
Svédország	7.	11	4	20	10	7
Egyesült Kir.	8.	12	68	17	13	12
Franciaország	22.	31	63	24	33	17
Csehország	31.	52	8	23	23	36
Spanyolország	34.	54	90	32	68	42
Lengyelország	39.	72	41	38	53	59
Olaszország	43.	95	96	25	126	34
Magyarország	60.	101	46	78	45	62

egykulcsos osztalékadó társul 2018. január 1-e óta. Látszólag a gazdagok számára biztosított adóelőny háttérben feltehetően az tökemene-kítés megállítása (is) áll. Az új francia adminisztráció egyelőre nem hirdetett átfogó adóreformot. A kiadási rovatok átfogó, vagy célzott és jelentős átalakításáról, a nyugdíjkorhatár felemeléséről egyelőre nem születtek tervek, vagy azt még nem hozták nyilvánosságra.

A gazdasággal összefüggő legjelentősebb változások a francia versenyképesség egyik gyakori korlátjaként említett rugalmatlan foglalkoztatási szabályokat érintették. Az alkalmazás és elbocsátás feltételei egyszerűsödnek, a projekt alapú tevékenységek esetén határozott idejű munkaszerződések köthetőek. Felső korlátot kapott továbbá, a jogszerűtlen elbocsátás esetén megítélhető kártérítés összege.

Az intézkedések nem számíthattak a választók hangos és egyöntetű támogatására. A reformok 42-45%-os elfogadottsága nem is rossz eredmény. A szakszervezetek sem utasították el minden elemében a tervezetet. Az érdekeltek jó része tehát érzékelte a teljesítmények és a munkavállalói érdekeket túlhangsúlyozó jogszabályok közötti feszültséget.

A fenti intézkedések hosszú távon valóban erősíthetik az ország versenyképességét, azonban több súlyos alapkérdés egyelőre kormányzati válasz nélkül maradt. A kiadások egy részének visszafogása, vagy a nyugdíj-ráfordítások a korhatárok növelésén keresztül történő csökkentése a következő évek napirendjére kerülhet fel.

A legnagyobb kérdőjel a költségvetési politikák és a monetáris politika jelenleg divergáló gyakorlatához kapcsolódik. A francia adminisztráció egyik fő törekvése, hogy a belső reformokkal párhuzamosan az Unió tagországainak költségvetési politikáját közelítsék. Az euró zóna tagországai legalább részlegesen, de egyértelműen és világosan, vállaljanak egymás szuverén adósságaira kölcsönösen kötelezettséget. Álláspontjuk szerint ez a mélyebb integráció kulcsfontosságú tényezője – ez a közös pénzügyminisztérium ötletének egyik kevésbé hangoztatott célja.

Ez a törekvés egyébként más országok, és a Bizottság részéről már 2010-11-ben felvetődött, ám a német ellenkezés hatására lekerült a napirendről. Az Európai Központi Bank a maga sajátos, nem-konvencionális pénznyomtatásával azonban a problémát megoldotta. Az euró rendszer egésze, amelynek a központi bankon kívül a nemzeti bankok is tagjai, sőt összességében meghatározó tagjai, saját portfóliójukba illesztették egymás szuverén adósságait megtestesítő államkötvényeit.

A kölcsönös kötelezettségvállalás tehát már megtörtént, igaz, ez csak egyes esetekben és közvetetten érintheti a tagállamok költségveté-

sét. A közvettség a jegybankok veszteségeinek költségvetésből történő pótlási kötelezettségére utal. Nos, ennek nyílt és közvetlen megjelenítésére törekszik értelmezésem szerint a francia kormány. Nem véletlen, hogy a javaslat a közös pénzügyminisztérium felállítására talán találkozott a német fél szándékaival, annak összegét szinte azonnal legfeljebb évi 100 Mrd euróban határozták meg. A két ország 6000 Mrd eurót majdnem elérő együttes kibocsátása mellett ez egy kiegészítő jellegű közös fejlesztési alapnak tekinthető – ha majd megvalósul.

A SIKERES KORMÁNYZÁS VALÓDI TÉTJE

A sikerekben gazdag Franciaország a 2000-es évek elejére kissé elkényelmesedett. Erős bázisát és magas tőkeszintjét nem sikerült az információs technológia korszakához adaptálnia. Az egységes devizaövezet éles versenyhelyzetére az ország nem készült fel. A hagyományos iparágakban a német, skandináv feldolgozóipar és innovációs sebességgel nem tudták tartani a lépést. A központi kormányzat hatóköre, tulajdonosi szerepe, a jövedelemközpontosítás m értéke együttesen gyengítették a vállalkozások befektetési hajlandóságát. Az etatizmus hagyományosan erős.

A tét, a Brexitet követően, az egész Unió számára meglehetősen nagy. Egy gazdasági teljesítményekben is kifejeződő sikeres francia elnöki ciklus ad acta teheti a 2017. évi elnökválasztásban erősen hallható euró szkeptikus hangokat. Ellenkező esetben viszont nemcsak viharos belpolitikai következményekkel számolhatunk, hanem az euró övezet jelenlegi szerkezetben történő fennmaradása is megkérdőjeleződhet. Nem a nemzeti devizákhoz való visszatérés, inkább a kisebb, hasonló versenyképességű országokat magába foglaló devizaövezetekre történő széttagoltság felvetésén keresztül. Annál is inkább, mert ez az elképzelés már a 2010-es évek elején is megjelent. Akkor az ultralaza pénzügypolitika erre is választ adott.

Az elnöki adminisztráció diagnosztizálta a kihívásokat. A teljes európai gazdaságban sem megfelelően hangsúlyos „új” iparágak francia földön történő megtelepedése érdekében jelentős erőfeszítéseket tett. Az érett informatikai óriáscégek fejlesztési tevékenysége mellett a start-up vállalkozások számára is megfelelő infrastruktúrát és környezetet alakítottak ki. A brit kilépés még bizonytalan következményei időszakában ez jó stratégiának tűnik.

Saját erőfeszítésein túl Franciaországnak szüksége van a támogató német együttműködésre. Sikere, költségvetési konszolidációja egyben az Unió és a devizaövezet jó példája lehet, amely a gyakorlatban is megvalósítja a versenyképességben konvergenciáját.

Kelemen Gábor

GYORSULT A FRANCIA NÖVEKEDÉS

Az utóbbi hat év legerősebb ütemében és a vártnál is gyorsabban, 1,9 százalékkal bővült a francia gazdaság tavaly, ami főleg annak köszönhető, hogy a negyedik negyedévben gyorsult a növekedés. Az euróövezet második legnagyobb gazdaságában a tavalyi utolsó negyedévben a beruházások és az export volt a növekedés fő hajtóereje. Az export 2,6 százalékkal nőtt a harmadik negyedévben mért 1,1 százalék után, míg az import 0,6 százalékkal bővült az előző negyedév 0,5 százalékos csökkenése után. Az egész évre mért 1,9 százalékos növekedés erősebb a kormány legutolsó, 1,7 százalékos előrejelzésénél. Az azt megelőző évben, 2016-ban csak 1,1 százalékkal nőtt a GDP. (MTI)

MI, ami megváltoztatja a világot

A mesterséges intelligencia volt az MGYOSZ gazdaságpolitikai bizottsága legutóbbi ülésének témája. Az előadó Kelemen Géza alelnök időnként sci-fibe illő lehetőségekről beszélt. Ám még szerény becslések szerint is: e terület fejlődése alapvetően átrendezi a gazdaságot, a társadalmat, sőt, talán még az emberiség jövőjét is. A részletekről kérdeztük az MGYOSZ alelnökét.

Ön előadásában vázolta a mesterséges intelligencia fejlődési folyamatát. Ám mielőtt erről beszélénk, tisztázzuk magát a fogalmat. Mi a mesterséges intelligencia (MI)?

Kelemen Géza: Nincs egzakt definíciónk az MI-re, aminek egyik fő oka, hogy még az intelligenciára sincs pontos meghatározásunk. Intelligencia alatt problémamegoldási képességet értünk, annál intelligensebb valami, vagy valaki minél többféle problémát képes felismerni, azonosítani és elvárható időn belül megoldani. A mindennapi élethez valós idejű megoldások kellene, de tudományos problémák megoldásához olykor emberöltőkre van szükség...

Tehát mesterséges intelligencia alatt olyan információ feldolgozó rendszert értünk, amely adott feladatkör ellátásával kapcsolatos problémákat képes önállóan, vagy emberi közreműködéssel megoldani. Minél komplexebb a feladatkör és önállóbb a rendszer, annál intelligensebbnek tekinthetjük.

Az elmúlt 30 évben a számítástechnika szinte észrevétlenül behálózta – képletesen és szó szerint is – az emberiséget, mára már a mindennapi

életünk szerves részévé vált. Az MI már velünk van, bár még kicsit suta és esetlen, de a következő 30 év az MI-ről fog szólni. A várható változások sokkal mélyrehatóbbak lesznek, kihatnak majd a környezetünkre, életmódunkra, gazdaságunkra, társadalmi berendezkedésünkre, ha úgy tetszik, igazi paradigmaváltás következik az emberiség számára.

Mit tanácsol a cégvezetőknek, hogyan készüljenek az MI térhódítására?

KG: Legyenek nyitottak, készek a változásra – ez a legfontosabb. A jelenlegi munkák nagy százalékát a belátható jövőben az MI elvégzi. Észre sem vesszük, de már ma is sok szolgáltatásban megtalálható. Aki használja a Google-t, biztosan észrevette, hogyha valamit keresett, venni akart, akkor utána sok hasonló ajánlatot kapott. Talán idegesítő, hogy már megvettük a keresett terméket, szolgáltatást, de még napokig ontják ránk az erre vonatkozó hirdetést. Ez a program kezdeti gyengesége, de előbb-utóbb megoldják, hogy a már realizált vásárlás után ne kapjunk ugyanarra vonatkozó reklámot.

» **Fel kell készülni, hogy a jövőben nagyobb szerepe lesz a virtuális és a kiterjesztett valóságnak.**

A gyártástechnológia fejlesztésében egyre inkább elterjednek az MI-irányította robotok, vagy az ember-gép együttműködésére alapozó kobotok, az új és a megújuló szolgáltatások egyre inkább személyre szabottak lesznek. Ez azt is jelenti, hogy az MI-terjedésével új piacok, új üzleti lehetőségek tárulnak fel, ezek megtalálásának szinte csak az emberi kreativitás, fantázia szab határt. Gondoljunk csak arra, hogy az utóbbi években mennyi új startup robbant be a világba, nagyon gyorsan látványos üzleti sikereket is aratva. Óriási lehetőség az IoT is, azaz a dolgok internetje. A Gartner előrejelzése szerint 2020-ig ez a világban egy 1,7 trillió dolláros piac lesz. Az IT-cégeknek, fejlesztőknek érdemes erre venni az irányt, s ebből a nagy üzletből valamennyit kihasználni.

Az MI gyors terjedéséhez gyors fejlesztés, kutatás, know-how kell. Hol tart most e szükséges háttérpar megteremtése?

KG: Sokféle MI-alkalmazásra lenne már igény. Azt is mondhatnánk, hogy most a piac, az igény előrébb tart, mint az MI-fejlesztés. Még sokszor hiányzik a háttértudás, nincs meg a technológia ahhoz, hogy az MI, azaz a szükséges szoftverek előállítására iparszerűen, nagy mennyiségben történjen. A robotgyártók még fejlesztenek. Kevés a kapacitás, még nincsenek univerzális mesterséges intelligencia-modulok, ha úgy tetszik, dobozos készülékek, azaz hiányoznak a kész alkalmazások. Ha ez meglesz, akkor robbanásszerű lesz a fejlődés az élet minden területén. Az iPhone legújabb modellje már tartalmaz MI-t. A jövőben ez lesz a jellemző, szinte minden eszköz felhasználóbarát lesz, „együttműködik” használójával.

Visszatérve a korábbi kérdésre: mit teyenek ebben a gyorsan változó helyzetben a cégvezetők?

KG: Kovácsoljanak előnyt a hátrányunkból! Nem Magyarország a technológia éllovasa, de így nem is kell megfizetni a fejlesztést, a téves irányok többlet költségét, de a már kiforrott és bevált megoldásokat alkalmazni kell. Figyeljék a nagyokat a saját területükön. Amit ők csinálnak, az előbb-utóbb elterjedt technológia lesz. Cél-szerű a gyors, követő üzemmódra beállni. Ez a legbiztosabb taktika. Azok a kivételek, akik hátrányos helyzetük ellenére kiemelkedő tehetséggel, kiemelkedő teljesítménnyel az élvonalba tartoznak, folyamatos fejlesztéssel, megújulással tudják csak pozíciójukat megtartani. Tudomásul kell venni, aki most lemarad, az esetleg végleg kimarad. Olyan ez, mint amikor a lovaskocsi-gyártók azt bizonygatták, nekik mindig lesz munkájuk, hiszen az emberek közlekednek, vinni kell őket. Aztán azt vették észre, hogy tényleg közleked-

nek az emberek, de már nem velük. Vagy itt van a kisboltok, szupermarketek versenye. Az előbbieknél kicsi az esélye a túlélésre, legfeljebb egy-egy apró területen. Ez örök igazság, csak néha túl későn látjuk be. Most egy ilyen korszakváltó időszakban élünk. Minden felgyorsult, sok vállalat az internet fontosságát sem ismerte fel, talán mind a mai napig saját honlap nélkül létezik, vagy mellőzi a közösségi médiát. Már most is késő bekapcsolódni, de még mindig jobb, mint semmit sem csinálni.

E folyamatban van a kormányzatoknak szerepe?

KG: Már a kormányzat sem tudja kivonni magát a digitális nyomás alól. Talán kissé későn kapcsolódtak, de legalább már megjelent az e-kormányzás, e-ügyintézés néhány eleme, és a most bevezetésre kerülő számlázó programok online adatszolgáltatását előbb-utóbb MI-vel fogják monitorozni, elemezni. Tehát vannak pozitív kormányzati törekvések. Ám őszintén bevallva, kevés olyan központi programra emlékszem, mely alapvetően ösztönözte, támogatta volna a gazdaság-társadalom fejlődését.

Most indult például a mintagyár program, amelyben állami támogatással néhány nagyon korszerű vállalat arra vállalkozott, hogy bemutatókat tart más cégeknek is, hogy segítse a technológiaváltást, a felzárkózást...

KG: Ezek fontos programok lehetnek. A tudást meg kell szerezni. Tudni kell, mi a trend, mi a korszerű. Ha egy vállalat versenyképes akar len-

A mesterséges intelligencia lehetőség, ugyanakkor új társadalmi problémák előidézője is

KIBORGIZÁLÓDÁS

Szörnyű ez a szó, ugye? Pedig sokat segíthet az egészségmegőrzésben, ha vállaljuk, hogy chipet ültessenek szervezetünkbe, amely állandó kapcsolatban lesz egy géppel, ami a kapott adatok alapján azonnal jelez, ha baj van, vagy annak esélye látszik.

ni külföldön is, akkor igazodni, alkalmazkodni kell a trendekhez, az új technikához-technológiához. Nemcsak a munkaadóknak, a munkavállalóknak is. Egy fiatalnak például most biztosan nem tanácsolnám, hogy metróvezetői tanfolyamra menjen, hiszen pontosan látható, belátható időn belül önvezető szerelvények lesznek mindenütt.

És ha most erre még igény van...?

KG: Akkor igen, de tudnia kell, hogy nemsokára új szakmát kell tanulnia. Vagyis állandó lesz a változás. Időben kell kapcsolni, váltani. Ez a vállalatoknál is igaz. Észre kell venni, hogyan változik a piac, mikor szorulunk ki a piacról. Például Magyarországon itt vannak a nagy autó-összeszerelő üzemek, sok robottal, de még több ezer emberrel. De lesz egy pont, amikor már nem, vagy alig lesz szükség emberre. Fel kell készülni erre a pillanatra. Mint ahogy az is látható, hogy középtávon a bérmunkagyártók szerepe is csökken... Ha az MI segítségével helyettesíthető egy munka, akkor már nem kell külföldre vinni, akkor otthon is elvégezhető. Így telepítette vissza Németországba például az Adidas Kínából az egyik cipőgyártó üzemét. Ez a folyamat elsőként a fejlődő országokat érinti

súlyosan. Sok gyártó vonul vissza az anyaországba. Ennek társadalmi következményeivel is számolni kell.

Mennyire lehet előre látni a fejlődési folyamatokat? Ön az előadásában 2030-ig jelezte előre a változásokat. Ez a belátható táv?

KG: Nem lehet tudni mikor, hogyan, mitől gyorsulnak esetleg fel hirtelen a folyamatok. Előrejelzések szerint ez idő alatt a jelenlegi munkakörök 40-70 százaléka meg fog szűnni, illetve átveszik az MI-rendszerek ezeket a munkákat. Sokan óriási munkanélküliségtől tartanak. Lehet, hogy így lesz, de az is lehet, hogy nem. Ha megváltozik a technológia, az alkalmazás, akkor a társadalom sem működhet a jelenlegi szabályok szerint. Lesznek új feladatok, új munkák, persze, de valószínű, hogy a munkaidő is csökken. Ma a társadalom „hasznos” tagjává a munkával válhatunk. És ha nem lesz elég munka? Át kell értékelődnie a munka szerepének, ha főleg MI végzi a munkát. Lesznek olyan eszközök, melyek társadalmilag fontos termékeket fognak gyártani, de mögöttük, az innovációt és a tőkebefektetést leszámítva, nincs emberi munka. Az Európai Unió már készül az MI térhódítására, az MI uralta korra és egyik megoldási javaslat szerint meg kívánja adóztatni a robotokat, az automatákat és egyéb MI-al alkalmazásokat. Ez is egy lehetőség. Máshol arra készülnek, hogy valamilyen általános társadalmi juttatásként, ingyenesen kapja meg mindenki a megélhetéséhez szükséges javakat. Akár pénz formájában, akár valamilyen kreditrendszerben. A mesterséges intelligencia lehetőség, ugyanakkor új társadalmi problémák előidézője is.

Az bizonyos, hogy az MI elterjedésével sokkal kevesebb ember kell a jelenlegi munkák elvégzéséhez.

Tehát a mostani gyerekeket már erre az új világra kell felkészíteni, tanítani...

KG: Nem tudjuk megmondani, mi az a fix pálya, amin haladva eredményesek lehetünk. Ezért a ma oktatási rendszerének nem tudást kell adnia, hanem a tudás megszerzésének a képességét. Persze kellene az alapok, de azon túl képesség, rugalmasság, alkalmazkodás kell. A ma gyereke mire 30-40 éves lesz, már egy teljesen más világban fog élni. Az biztos, hogy minden megváltozik, de hogy miként, azt ma nem tudjuk. De ha képesek vagyunk ezt felfogni, elfogadjuk a válto-

Harc a fókuszért

Az „új világ” egyik jellemzője, hogy az IT-uralta társadalmakban megindult a harc a fókuszért. Idáig fontos volt a gyors, hatékony, hiteles tájékoztatás. A hitelességből mostanában mintha engedtek volna. A gyorsaság és a hatékonyság fontos maradt, ám ehhez sokszor manipulatív tájékoztatás párosul – kereskedelemben, üzletben, társadalomban – azért, hogy az ember figyelmét, ha csak egy pillanatra is, megragadják. Az ember agya korlátozottan tud információt befogadni, miközben információrobbanás van, tehát az nyer, aki elsőként és hatékonyan eléri az emberi befogadóképességet. Ez önmagában nem baj, ám ennek egyre több vadhajtása jelenik meg, valótlan hírek és politikai manipuláció formájában is.

zást, akkor képesek leszünk alkalmazkodni is. E folyamatban a mainál több szolidaritás, együttműködés, kreativitás kell, különben a változás folyamatát emberi tragédiák kísérik.

Ön milyennek képzei el 2030-ban a világot, vagy Magyarországot?

KG: Rengeteg változó van. Még több találgatás. Vegyük a legdurvábbat. Ha már lesz erős (az embert meghaladó) mesterséges intelligencia, akkor lehet, hogy mi már nem is leszünk. Ezt nem hiszem, de van, aki ilyen vézsjósló jövőt vetít előre. De az is lehet, hogy szinte a Kánaánban fogunk élni.

Mindenünk meglesz, élhetünk személyes hobbijainknak.

Akinek ahhoz van kedve, mátrixban, egy virtuális világban élhet többedmagával. Nem belekényszerítve, hanem boldogan vállalva. Lesz, aki kommunában fog élni. Elkerülhetetlenül bekövetkezik az is, hogy az ember biológiai szervezete online kapcsolódjon egy információ feldolgozó rendszerhez, amely egészségfelügyelő rendszerként működik. Ha egy intelligens rendszer 40 paraméterben folyamatosan monito-

rozza a szervezetünket, időben észreveszi, ha valami eltér a normálistól, így megelőzhető a nagyobb baj. Vagyis: „kiborgizálódik” az ember, azaz a jövőben szimbiózisban él az ember és az információ-feldolgozó rendszer, akár kiterjesztett virtuális környezetben, akár a valóságban. Tehát a mai elképzeléseink szerint minden megtörténhet, mert semmit nem tudunk biztosan.

Azt is szinte bizonyosnak látom, hogy a jövőben az erőforrások lényegesen egyenletesebben lesznek elosztva, hiszen erőforrásból végtelen áll majd rendelkezésünkre, mert az űrből is beszerezhetjük. Nem leszünk rászorulva a Föld kizsákmányolására, mert ha eljutunk az űrbe, s az MI-val megoldjuk az energiaforrások bányászatát, ez táplálhatja a földi életet. Ezért foglalkoznak üzletemberek is az űrprogramokkal, ezért fejlesztik az MI-gyártástechnológiát. Sokan csak „úri passzióknak” gondolták az ilyen magán űrprogramokat, azt gondolván, hogy az egész azért megy, mert majd a gazdag emberek ezt megfizetik, mert jópofa főnről lenézni a Földre. Ez legfeljebb csak „melléktermék”, a lényeg, hogy az erőforrásokat szeretnék az űrből megszerezni. Aki ezt a képességet, tudást megszerzi, kifejleszti, az uralja az erőforrásokat.

Akkor mégsem lesz egyenletes az erőforrások elosztása...

KG: Semmi nem indokolja, hogy megtartsa...

Miért nem? A birtoklásvágy az emberiséget végigkísérte...

KG: Ez meg fog változni. Idáig valóban harcok sorozatából állt az élet. Mindenért meg kellett küzdeni. Az erőforrásokért különösen. És ha a harc alapvető oka megszűnik, ha korlátlanul rendelkezésre áll az erőforrás? Ezzel megszűnik a harcok alapvető oka. Ehhez az emberiségnek igazodnia kell, fel kell hozzá nőnie. Lehet, hogy nem sikerül. Lehetnek olyanok, akik szeretnek harcolni. Mindig, akkor is, ha nincs értelme. Ők tönkretelhetnek mindent. És hogy még misztikusabb legyen ez az egész fejlődési pálya – mert valójában tényleg nem tudjuk, merre visz –, hadd idézzek fel egy filmet. Egy sci-fit, az Elysium –Zárt világ című filmet. Ez 2154-ben játszódott, ahol az emberiség két részre szakadt, gazdagokra és szegényekre. Az előbbieket a mesterséges hold, az Elysium biztonságos világában éltek, jómódban. A szegények a lepusztult földön. A kiváltságosok védték a saját világukat, nem engedtek be oda földi embereket, pedig megtehették volna. Így viszont állandó harcok, feszültség, harc volt az életük. Lehetett volna békeség is. Minden erőforrás megvolt hozzá. Ez is egy lehetőség. A másik az általános jólét. Hogy ez inkább egy mesébe illő lehetőség? Talán igen, talán nem.

MGY

KETTÉVÁLÓ FEJLŐDÉS

Az MI-fejlődésében külön válik a konkrét alkalmazás (robotok, kobotok, biointerfész, helpesk, MI-jogászok, stb.) és az információ-feldolgozás. Ez utóbbi eredménye, hogy a világban a legnagyobb kereskedelmi cégnek nincs üzlete, a legnagyobb pénzügyi szolgáltatónak nincs fiókja, a legnagyobb szállásadónak nincs ingatlana, a legnagyobb személyfuvarozónak nincs járműve és ez nem a jövő, hanem a jelen.

TRUST ME: SEGÍTSÉG, bizalmi alapon

A Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége nemzetközi partnertalálkozóval zárta le a „TRUST ME – Training for Unique Skills and Techniques for Mentoring” elnevezésű projektet. A Budapesti Gazdasági Egyetem pedig workshopban dolgozta fel a kétéves, kkv-kat célzó képzési program legfőbb tanulságait.

A BUDAPESTI Gazdasági Egyetem (BGE) egy korábbi kutatása rávilágított, hogy a túlterhelt kkv-vezetők és tulajdonosok a hagyományos tréningek helyett sokkal inkább szorulnak professzionális folyamat-tanácsadókra, ún. mentorokra. Kkv-kra specializálódott mentorokból azonban egyelőre hiány van. Ezekre az igényekre reagálva a Budapesti Gazdasági Egyetem (BGE) amellett döntött, hogy más európai uniós projektjeiben szerzett tapasztalatai alapján kifejleszti, majd terjeszti a kkv-kat célzó képzési programját. Így indult útjára egy Erasmus+ Stratégiai partnerség keretében a TRUST ME (TRaining for Unique Skills and Techniques for Mentoring) projekt, amelynek célja a mentoráláshoz szükséges egyedi készségek és kompetenciák fejlesztése, egy nemzetközileg elismert szakképzés kidolgozása a jövőbeni kkv-mentorok számára. A képzés célja, hogy a mentorok széles-körű szakmai tudással és erős szociális készségekkel felvértezve tudják támogatni a cégeket.

A projekt első lépéseként a kutatók feltárták az üzleti mentorok szükséges kompetenciáit, majd az eredményekre alapozva kezdődött meg a mentorképzés tananyagfejlesztése és a tréningprogram kialakítása. A mentorképzési anyagok mellett kialakították a belépési szint felmérését célzó, valamint folyamatos nyomon követési programelemeket is. Jelenleg a program felnőttképzési és nemzetközi akkreditációja zajlik.

„Nem kalandorok, de kalandvágyó emberek vagyunk” – kezdte a TRUST ME projekt zárásként rendezett workshopon köszöntőjét Prof. Dr. Heidrich Balázs, a BGE rektora, azt hangsúlyozva,

Fotó: BGE

▲ **Dr. Radácsi László:**
Személyes fejlesztés nélkül
légüres térbe kerülnek a
vállalkozók.

hogy önmagában van rizikója vállalkozásokkal foglalkoznia egy felsőoktatási intézménynek. „Vannak kipárnázottabb területek az üzleti és a tudományos világban, de jó, hogy olyan kutatók, oktatók foglalkoznak ezzel a területtel, akik merik vállalni a kockázatot, és ismeretlen helyekre elindulni. A TRUST ME projekt során az új tananyagot egy bázist építettünk a csúcs közelében, ahonnan nekilendülhetünk valami másnak. A jövőre nézve is ezt a bátorságot szeretném

kérni és támogatni, hogy megfelelő kalandvágygal tudjunk odaállni a vállalkozók mellé, és támogatni őket” – mondta a rektor.

SZEMÉLYESSÉGRE SZÜKSÉG LESZ

„Bár nem könnyű megjósolni, mi vár ránk a szinte követhetetlen technológiai fejlődés miatt a jövőben, van, ami biztosnak tűnik. A Cognizant's Center for the Future of Work frissen megjelent tanulmánya szerint erős fókusz lesz azon, hogyan segítsünk embereket konkrét dolgokban” – mondta Dr. Radácsi László, a Budapest LAB Vállalkozásfejlesztési Központ igazgatója hozzátéve, a személyes fejlesztés típusú hivatásoknak a mesterséges intelligencia által uralt világban is komoly helye lesz. Ez egyelőre azon kevés kompetencia közé tartozik, amit nem tudnak kiváltani a gépek.

A hagyományos tudásátadás szükséges, de nem elégséges feltétele annak, hogy egy vállalkozás növekedni tudjon, adott esetben unikornissá válhasson – hangsúlyozta dr. Radácsi László, aki szerint a személyes fejlesztői szerep ehhez nélkülözhetetlen. „A magazinok interjúiban is megnevezik a sikeres vállalkozók a számukra fontos mentort, de kutatások is egyértelműen alátámasztják e szerep fontosságát. Személyes fejlesztés nélkül légüres térbe kerülnek a vállalkozók, általában induláskor. A vállalkozói ökoszisztéma akkor működik jól, ha folyamatosan kap impulzusokat. A vállalkozói csapatok számára pedig a legfontosabb impulzust, a környezetből érkező, hasznosítható visszacsatolást éppen a személyes támogatás tudja biztosítani.”

E szerepekkel kapcsolatban a nemzetközi gyakorlatban is teljes a terminológiai kavalkád – tette hozzá dr. Csillag Sára, a BGE tudományos rektorhelyettese. A projektben dolgozó francia partnerek például coachként hivatkoztak magukra, a közös munka során szembesültek vele, hogy amit csinálnak, az nem a klasszikus coaching. Közös feladat ezt tisztogatni – tette hozzá a rektorhelyettes. A Budapest LAB igazgatója szerint beszélni kell a mentorálásról nem csak azért, mert ezáltal válik tisztábbá a nyelv, amin beszélünk, de azért is, hogy az ökoszisztéma szereplői tisztában legyenek azzal, hogy milyen szereplők léteznek, és kihez mivel érdemes fordulni.

DE MI IS A MENTORÁLÁS?

A fogalom és a mentor szerep jellemzőinek tisztázása azonban nem is olyan egyszerű. Sokan sokféleképpen értelmezik – fejtegette Balázs Tibor, a SEED Alapítvány ügyvezetője. A szakember véleménye szerint a mentor alapvetően egy személy, a mentorálás két személy közötti bizalmi kapcsolat. A mentorálás esélyteremtés, a mentorálásban részesülő vállalkozások versenyképesebbé válnak. Ugyanakkor a mentorálás

A PROGRAMBAN RÉSZTVEVŐ PARTNEREK

- Budapesti Gazdasági Egyetem – BGE
- Munkaadók és Gyáriparosok Országos Szövetsége – MGYOSZ
- Lahti University of Applied Sciences, Lahti, Finnország
- Babes-Bolyai University, Kolozsvár, Románia
- AdInvest International, Avignon, Franciaország
- CDM Consulting - Fundatia Centrul de Dezvoltare Manageriala, Kolozsvár, Románia

fontos a startup kultúrában a befektetők szempontjából is, mert segíti a megtérülés esélyének növelését – bár ez utóbbi Balázs Tibor szerint klasszikus értelemben már nem is tekinthető mentorálásnak. A leginkább vitatott kérdés, hogy elfogadhat-e ellenszolgáltatást a mentor azért, amit ad. A klasszikus mentorprogramok önkéntesekre épülnek, a mentor nem csak tudásátadó, hanem személyes példamutatásra is képes. Előfordulhat persze, hogy valaki mentorként későbbi megbízást is vár e szereptől, ezzel – ha a szerepeket a folyamatokban sikerül egyértelműen elválasztani – nincs is baj. Ugyanakkor a SEED Alapítvány vezetője szerint az ideális az önkéntességen alapuló rendszer, mivel a mentorok tudását és azt a nagyon összetett „szolgáltatást” amit nyújtanak, nehéz lenne piaci alapon megfizetni. Ha a mentorok úgy látják, hogy a program, amihez csatlakoznak valóban működik, segít, kiváltság hozzá tartozni, egyébként sem a fizetés lesz az önkéntesség motivációja. A tapasztalatok szerint ugyanis nem csak a mentoráltak kapnak sokat a folyamatból.

A MENTORÁLT DÖNT

Fontos leszögezni a szakértő szerint, hogy mindig a mentorált választ mentort magának, hisz ő helyezi bizalmát a másikba. Arra is bármikor lehetőséget kell adni, hogy a mentorált a folyamat során „kiugorjon”, ha úgy érzi, hogy a bizalmi kapcsolat megszakadt. Nem szerencsés, ha a mentorok „vadásznak” a vállalkozásokra. Ha mégis a mentorok általi keresést kell elősegíteni, az iteratív összerendelés lehet a megoldás, ami cserére is lehetőséget biztosít.

Hasonlóan a mentorált igényei határozzák meg azt is, hogy hogyan is működik praktikusán a mentorálási folyamat, de valamilyen egyéni fejlesztési tervet, amely összefoglalja, hogy a felek hova kívánnak eljutni a folyamat alatt, érdemes rögzíteni. Ez fontos azért is, hogy meg lehessen ítélni, sikeres volt-e a mentorálás. Klasszikus értelemben, ha a mentorált úgy érzi, hogy megkapta a segítséget, amit várt, akkor igen. Akkor is, ha adott esetben arra a döntésre jut, hogy bezárja, vagy nem indítja el a vállalkozását. Speciális esetekben viszont van, ahol sikerkritériumként a vállalkozás fejlődését rögzítik, olykor pedig a mentoráltba való befektetés megtérülése a sikerkritérium.

TRUSTME

Erasmus+

ERASMUS+ KA2 Strategic Partnership
2015-1-HU01-KA202-013535

TRaining for Unique Skills and Techniques
for Mentoring

A projektet az Európai Bizottság támogatta.
A kiadványban (közleményben) megjelentek nem
szükségszerűen tükrözik az Európai Bizottság nézeteit.

CSELEKVÉSI TERV A GAZDASÁG „KIZÖLDÍTÉSÉRE”

Cselekvési tervet mutatott be az Európai Bizottság a tisztább és fenntarthatóbb gazdaság megteremtése érdekében.

Közleményében a brüsszeli testület rámutatott: sürgősen cselekedni kell, ugyanis évente körülbelül 180 milliárd euró további beruházás szükséges ahhoz, hogy az Európai Unió eleget tehessen a párizsi klímaegyezményben foglalt vállalásainak, például 40 százalékkal csökkentse 2030-ig az üvegházhatást erősítő gázok kibocsátását az 1990-es szinthez képest. A bizottság ezért ütemtervet határozott meg annak céljából, hogy megerősítse a finanszírozás szerepét a „környezeti és társadalmi célokat megvalósító gazdaság” kialakításában. Olyan pénzügyi rendszert kell létrehozni, amely támogatja az EU éghajlatügyi és fenntartható fejlesztési menetrendjét – húzták alá.

Mint írták, mindenekelőtt létre kell hozni a „közös nyelvet”, egy olyan egységes uniós osztályozási rendszert, amely meghatározza, mi számít fenntarthatónak, s mely területeken képes a fenntartható beruházás a legnagyobb hatást kifejteni. Ezután uniós címkéket kell alkotni a „zöld pénzügyi termékek” számára az említett

osztályozási rendszer alapján, amely lehetővé tenné a kritériumoknak megfelelő beruházások azonosítását.

A testület emellett pontosítaná az eszköze-
zelmű és intézményi befektetők azon kötelezett-
ségeit, amelyek értelmében a fenntarthatóság
szempontját is figyelembe kell venniük a beru-
házások során. Előírnák azt is, hogy a biztosítási
és befektetési vállalatok a fenntarthatósági pre-
ferenciákat figyelembe véve nyújtsanak tanácsot
ügyfeleik számára.

„A zöldebb és fenntarthatóbb gazdaság felé
való elmozdulás jó a munkahelyteremtésnek,
jó az embereknek és jó a bolygónknak. A mai
napon azt biztosítjuk, hogy a pénzügyi rendszer
e cél megvalósítását szolgálja. Javaslatunk lehe-
tővé teszi a befektetők és a polgárok számára
olyan döntések meghozatalát, amelyeknek kö-
szönhetően a pénzüket felelősségteljesebb mó-
don, a fenntarthatóságot támogatva használják
fel” – hangsúlyozta Frans Timmermans, a szer-
vezet első alelnöke.

A PÉNZÜGYI SZEKTOR SEGÍTSÉGE

„Csak a pénzügyi szek-
tor segítségével lehet
kipótolni az éghaj-
lat- és energiapolitikai
célok megvalósítását
akadályozó évi 180
milliárd eurós finan-
szírozási hiányt. Ez
hozzájárul majd ahhoz,
hogy fenntartható jö-
vőt teremtsünk a jövő
generációi számára”
– hangsúlyozta Valdis
Dombrovskis pénzügyi
stabilitásért felelős uni-
ós biztos.

A nők fizetése még mindig jelentősen elmarad a férfiakétól az Európai Unióban

A nők fizetése még mindig jelentősen elmarad a férfiakétól Európában, jóllehet már 1975-ben uniós irányelv tiltott meg minden díjazásbeli megkülönböztetést a nemek között.

Az EURÓPAI UNIÓ statisztikai hivatala (Eurostat) a nemzetközi nőnaphoz időzített jelentésében arról számolt be, hogy a nők Európa-szerte 2016-ban, csakúgy mint az előző évben, átlagosan 16,1 százalékkal kerestek kevesebbet a férfiaknál. Öt évvel korábban, 2011-ben 16,8 százalékos volt a nemek közötti bérszakadék, azaz 0,6 százalékponttal csökkent a különbség 2016-ra.

A 28 tagállamot tömörítő unióban belül öt országban mértek 20 százalék fölötti külön-

bséget 2016-ban. Észtországban volt a legrosszabb a helyzet, ahol 25,3 százalékra rúgott ez az arány. A balti köztársaságot Csehország (21,8 százalék), Németország (21,5 százalék), Nagy-Britannia (21,0 százalék) és Ausztria (20,0 százalék) követte.

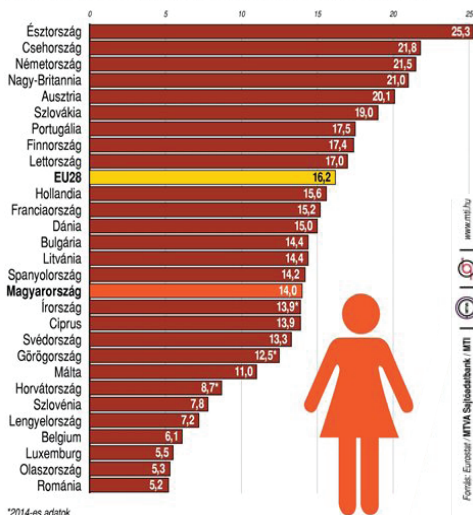
A közhiedelemmel ellentétben a helyzet közel sem a skandináv országokban a legjobb: a bérek közti különbség Romániában volt a legkisebb, 5,2 százalékkal. Romániát Olaszország (5,3 százalék), Luxemburg (5,5

százalék), Belgium (6,1 százalék), Lengyelország (7,2 százalék), Szlovénia (7,8 százalék) és Horvátország (8,7 százalék/2014-es adat) követte.

A vizsgált országok kétharmadában javult a helyzet 2011-hez képest. A legnagyobb javulást Romániában mérték, ahol öt év alatt 4,4 százalékponttal csökkent a férfiak és nők közti bérkülönbség. Magyarország a második helyezett 4,0 százalékponttal: a 2011-es 18,0 százalékról 14,0 százalékra mérséklődött a bérszakadék. Spanyolország és Ausztria esetében 3,4-3,4 százalékponttal, Belgiumban 3,3 százalékponttal, Hollandiában pedig 3,0 százalékponttal csökkent az arány. Tíz uniós országban viszont emelkedett a nők és férfiak keresete közötti különbség, a legnagyobb mértékben, 4,6 százalékponttal Portugáliában, illetve 4,5 százalékponttal Szlovéniában.

Nők bére az EU-tagállamokban (2016)

2016-ban ennyi százalékkal volt kevesebb a nők fizetése a férfiakéhoz képest:

*2014-es adatok

Az azonos munkáért járó azonos díjazás, az Európai Unió egyik alapelve,

amely helyet kapott az 1957. évi római szerződésben is, majd 1975-ben irányelv tiltott meg minden díjazásbeli megkülönböztetést az egyenlő vagy egyenlő értékű munkát végző nők és férfiak között. Az Európai Bizottság 2009 márciusában kampányt indított a nemek közötti bérszakadék megszüntetéséért, 2017 novemberében pedig cselekvési tervet terjesztett be azzal a céllal, hogy mielőbb felszámolják a nemek közötti bérszakadékot.

MTI

A minimálbérekben nagyok a különbségek az EU-ban

Hatalmas, közel nyolcszoros különbség mutatkozik az Európai Unió tagországai között a minimálbér összegében, a legmagasabb minimálbért Luxemburgban fizetik - derült ki az uniós statisztikai hivatal (Eurostat) jelentéséből.

Az **EUROSTAT** abban a 22 tagállamban vizsgálódott, amelyben törvény rögzíti a minimálisan kifizethető havibért a teljes munkaidőben foglalkoztatottak számára. Az idén január 1-ji állapotot tükröző felmérés szerint a legmagasabb minimálbért Luxemburgban fizetik, havi 1999 eurót, a legalacsonyabbat pedig Bulgáriában, 261 eurót.

A statisztikai hivatal jelentésében három csoportba sorolták az országokat a bruttó minimálbér euróban számolt nagysága alapján.

Az 500 eurónál kevesebb minimálbért fizető országok csoportjába Bulgária (261), Litvánia (400), Románia (408), Lettország (430), Magyarország (445), Horvátország (462), Csehország (478), Szlovákia (480), Észtország (500) és Lengyelország (503) tartozik.

Az 500 és 1000 euró közötti minimálbért előíró államok közé Portugália (677 euró), Görögország (684), Málta

(748), Szlovénia (843) és Spanyolország (859) került.

A legmagasabb, 1000 euró fölötti minimális bért fizető országok csoportjába hét állam tartozik: Nagy-Britannia (1401 euró), Franciaország és Németország (1498), Belgium (1563), Hollandia (1578), Írország (1614) és Luxemburg (1999).

Összehasonlításképp: az Egyesült Államokban szövetségi szinten jelenleg 1048 eurónak megfelelő összeg a minimálbér. Az Eurostat vásárlóerő-paritás (PPP) alapján is összehasonlította a minimálbéreket, vásárlóerő-egységben (PPS) mérve azokat. Az országonkénti eltérés így jóval alacsonyabb, immár csupán háromszoros, mivel figyelembe veszik az árszintek közötti különbségeket is. A legmagasabb minimálbért így is Luxemburg fizeti (1597 PPS), a legkisebbet pedig Bulgária (546 PPS). Magyarországon 743 PPS értékű a minimálbér, amellyel az ország a 16. helyre került a vizsgált tagállamok között. *MTI*

Minimálbér az EU-tagállamokban (2018)

nemzeti havi minimálbér 2018. január 1-jén, euró (bruttó)

Ausztriában, Cipruson, Dániában, Finnországban, Olaszországban és Svédországban nincs törvényben rögzített minimálbér.

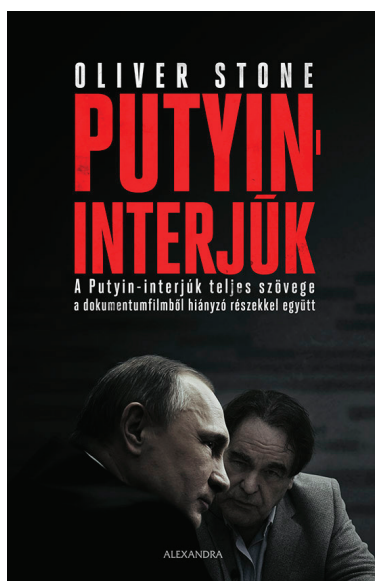
Forrás: Eurostat / MTA Szolgáltatások / MTI | www.mti.hu

BESZÉLGETÉSEK PUTYINNAL

Oliver Stone-nak sikerült elérnie azt, amire a világ számtalan újságírója, hírszervezete és vezetője vágyott – elsőként jutott be úgy az orosz elnökhöz, Vlagyimir Putyinhoz, hogy hosszú és szerteágazó (tv)interjút tudott készíteni vele. Az interjúk több mint tíz beszélgetésből állnak össze. A könyv ezek leiratát tartalmazza, számos kimaradt résszel kiegészítve – olvasható a könyvajánlóban.

OLYAN kényes témák is terítékre kerülnek, mint Oroszország világpolitikában betöltött ellentmondásos szerepe, a szíriai Asszad-rezsim támogatásától kezdve egészen a 2016-os amerikai választásokba történő beavatkozásáig. Ám egészen személyes kérdésekről – az elnök családi hátteréről, gyermekkoráról, hatalomra jutásának történetéről – is sokat megtudhatunk – olvasható az Alexandra a ajánlójában.

A kétszeres Oscar- és többszörös Golden Globe-díjas amerikai „nagyágyú” író és rendező ügyesen kezeli e beszélgetéseket. Az írott szöveg hangulata szerint valóban közvetlen beszélgetéseket folytattak, sosem ellenséges, gyakran barátságos stílusban – azokban ésszerűen rámenős, de nem viszi túlzásba a keménykedést. Célja nyilvánvalóan az, hogy megcsinálhassa az interjú-filmeket és bennük minél alaposabban bemutassa Oroszország oly sokféle megítélés alá eső erős emberét (aki már a negyedik amerikai elnökkel néz szembe), ám aligha kétséges, hogy ehhez annak szabályai szerint kell játszania. Érezhető, hogy Putyin gyakran egészen közel enged magához, és mindig igyekszik őszintén szólni – legalább is ezt a látszatot kelti –, ügyel arra, hogy az egyenlő felek beszélgetésének érzetét adja, ám Stone-nak mindvégig hagynia kell, hogy nagyjából ő döntse el, mennyit és milyennek mutat meg magából. Aligha lenne partner abban, hogy beszélgetőtársa megpróbálja lejáratni. Stone

„Brezsnyevi pangás, kivárások, gorbacsovi végjáték, jelcini mélypont, PUTYIN”

Oliver Stone: Putyin-interjúk
Alexandra, 2017

kemény, olykor forró témákról kérdez, de nem ellenségesen vagy provokatívan. A kapott válaszokra gyakran tovább kérdez, hogy kibontson részleteket, vagy mélyebbre hatoljon – beszélget, és pragmatikusan vitatkozik.

A kulcsfontosságú témák között szerepel egyebek közt Irak, Szíria, Ukrajna, az USA terjeszkedése és a világban uralkodó feszültség csökkentése – Putyin keményen panaszkodik, hogy partneri viszonyra töreksenek, de az USA velük nagyon nem –, a kiberhadviselés, és Putyin érdekes hozzáállása a Snowden-ügyhöz.

Egy kis ízelítő a válaszokból: Formálisan korrekt cinizmus a Krímről: „A demokrácia az emberek akaratán alapuló politika. Honnan tudjuk, mit akarnak? A modern világban erre használjuk a szavazás intézményét. A krími emberek elmentek szavazni, nem volt ott sem ostor, sem géppuska. 90 % arra szavazott, hogy Oroszországhoz akar csatlakozni. Az emberek választását tiszteletben kell tartani.” és „Mindig is érdekelt, hogy ha ezt Koszovónak lehet, miért nem lehet az ukránoknak, oroszoknak, tatároknak, a krími térségnek?”

Sajátosan, elődjéről, Gorbacsovról: „Gorbacsov és az emberei megértették, hogy az országnak reformra van szüksége. De ma már teljes magabiztossággal kijelenthetem: azt, hogy pontosan milyen természetűek ezek a változások, és hogy miként lehet mindezt kivitelezni, ezt viszont nem fogták fel.”
Dr. Osman Péter